

Vlaams Ministerie
 van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
 Hendrik Consciencegebouw
 Koning Albert II-laan 15
 1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
 www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Technisch Atheneum Campus Van Eyck te Maaseik

	Hoofdstructuur	so
	Instellingsnummer	44362
	Instelling	Technisch Atheneum Campus Van Eyck
directeur		Gilbert VRANKEN
adres		Burgemeester Philipslaan 19_B - 3680 MAASEIK
telefoon		089-56.04.95
fax		089-56.04.99
e-mail		infotamaaseik@g-o.be
website/URL		http://www.tamaaseik.be
	Bestuur van de instelling	113936 - Scholengroep 14 Maasland te GENK
adres		Halmstraat 12 - 3600 GENK
	Scholengemeenschap	111881 - SG Bree-Maaseik-Maasmechelen te MAASEIK
adres		Burgemeester Philipslaan - 3680 MAASEIK
	CLB	114389 - CLB vh GO Genk - Maasland te GENK
adres		Weg naar As 199_A - 3600 GENK
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	08/06/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	02/07/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Vinciane Vanderheyde
	Teamleden	Ria Coenen Jurgen Hus Bart Maes Dirk Diepers
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	8
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	9
3.1 AV Frans in de basisvorming en het specifiek gedeelte van de studierichting Kantoor en verkoop en in de basisvorming van de studierichtingen Basismechnica en Hout in de tweede graad van het bso	9
3.2 AV Frans in de basisvorming van de studierichtingen Sociale en Technische wetenschappen en Electromechanica in de derde graad van het tso	11
3.3 TV Kantoortechnieken, TV Toegepaste economie, TV Verkoop in de studierichting Kantoor in de tweede graad bso; TV Boekhouden, TV Kantoortechnieken, TV Toegepaste economie, PV/TV Stage kantoortechnieken in de studierichting Kantoor in de derde graad bso; TV Kantoortechnieken, PV/TV Stage kantoortechnieken in de module Kantoor van het Naamloos leerjaar in de derde graad bso	12
3.4 TV/PV Autotechniek/carrosserie, TV/PV Carrosserie/autotechniek, TV/PV Sanitair/centrale verwarming, TV/PV Mechanica/ elektromechanica, PV Lassen-constructie/mechanica/elektromechanica en PV Elektriciteit in de studierichting basismechnica in de tweede graad bso	15
3.5 TV/PV/Stages sanitair/centrale verwarming in de derde graad bso; Centrale verwarming en sanitaire installaties en TV/PV/Stage sanitair in het Naamloos jaar van de derde graad bso	16
3.6 TV Opvoedkunde/verzorging/huishoudkunde, PV/TV Stage huishoudkunde, PV/TV Stage opvoedkunde/verzorging/huishoudkunde, PV/TV Stage verzorging in de studierichting Verzorging in derde graad bso	19
3.7 TV Opvoedkunde/huishoudkunde en PV/TV Stage huishoudkunde in de studierichting Sociale en technische wetenschappen in de derde graad tso	20
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	22
4.1 Begeleiding	22
4.2 Evaluatie	24
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	28
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	30
6.1 Wat doet de school goed?	30
6.2 Wat kan de school verbeteren?	30
6.3 Wat moet de school verbeteren?	30
7. ADVIES	32
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	33

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Koninklijk technisch atheneum Campus Van Eyck te Maaseik is een relatief kleine school met een breed aanbod aan studierichtingen in de studiegebieden Handel, Nijverheid en Personenzorg in het bso en het tso die aansluiten bij de basisopties van de eerste graad van de middenschool op dezelfde campus. De school staat open voor heel wat leerlingen die kampen met specifieke noden.

Het erkenningsonderzoek op basis van de geselecteerde vakken en studierichtingen heeft uitgewezen dat de kwaliteit van de leerplanrealisatie wisselend is. De school voldoet niet aan alle erkenningsvoorwaarden en de onderwijsinspectie brengt een in de tijd beperkt gunstig advies uit.

De school bereikt in voldoende mate de leerplandoelen voor opvoedkunde en stage in de studierichtingen Sociale en technische wetenschappen en Verzorging in de derde graad. Het verstrekte onderwijs is eigentijds en sluit aan bij de leefwereld van de leerlingen. Het lerarenteam van de studierichting Verzorging zorgt via een uitgebalanceerde planning voor een samenhangende opleiding.

Voor de vakken en de stage van het specifiek gedeelte in de studierichting Kantoor in de derde graad en voor de module Kantoor in het Naamloos leerjaar voldoet de leerplanrealisatie globaal. Er zijn echter nog een aantal groeimarges voor een meer competentiegerichte benadering van het onderwijs.

De leerplanrealisatie voor toegepaste economie in de studierichting Kantoor en voor Basismechanica in de tweede graad, Centrale verwarming en sanitaire installaties in de derde graad en voor de module Sanitair in het Naamloos leerjaar, voldoet niet. Er zijn te veel leerplandoelen die ofwel helemaal niet ofwel met te weinig diepgang worden behandeld. Vaak is de benadering te sterk gericht op de kenniscomponent en besteedt men niet voldoende aandacht aan het verwerven van inzicht en de vaardigheden doordat de theorie en de praktijk niet geïntegreerd worden aangeboden en er beperkte aandacht is voor het zelfontdekkend leren en de zelfsturing van leerlingen. Het lesmateriaal biedt bovendien niet altijd voldoende ondersteuning voor het leren. Deze factoren hebben niet enkel een negatieve impact op de studiemotivatie van de leerlingen maar ze werken ook in de hand dat de leerlingen de door de leerplannen bedoelde competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) niet voldoende bereiken om later vlot door te stromen naar het vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt.

Ook de leerplanrealisatie voor het vak Frans in de studierichtingen Kantoor, Basismechanica en Hout in de tweede graad en van de studierichting Sociale en technische wetenschappen in de derde graad vertoont te veel hiaten. De studieresultaten geven bovendien aan dat een heel aantal leerlingen het beoogde niveau niet halen.

Met uitzondering van de leeromgeving voor kantoortechnieken en verkoop, voorziet de school globaal in voldoende materiële uitrusting. Toch vormen het gebrek aan ICT-uitrusting en de soms verouderde of beschadigde installaties voor de meeste onderzochte vakken en structuuronderdelen een belemmering bij het bereiken van de leerplandoelen. De school kampt met structurele financiële tekorten. Waar de leerplanrealisatie tekorten vertoont, ontbreekt het meestal aan een dynamische vakgroepwerking, als hefboom voor de kwaliteit van de onderwijspraktijk. Beleidsmatig worden de vakgroepen en leraren te weinig aangestuurd, ondersteund en opgevolgd.

Uit het onderzoek van de geselecteerde procesvariabelen blijkt dat het onderwijskundige beleid nog te weinig is afgestemd op de uitdagingen waarop de school een antwoord moet bieden. Niettegenstaande het toenemende aantal leerlingen met leer- en gedragsstoornissen, schoolse achterstand, frequente afwezigheden en een gebrekkige

studiemotivatie, ontbreekt het aan een gecoördineerde aanpak van de leerbegeleiding op schoolniveau. Er zijn weinig formele afspraken, richtlijnen en procedures die een referentiekader vormen voor een kwaliteitsvolle preventieve en remediale leerbegeleiding. Ter ondersteuning van het onderwijs worden de klasgroepen wel bewust klein gehouden en leerlingen met leerstoornissen krijgen een aangepaste begeleiding. De begeleidende klassenraden vervullen echter onvoldoende hun sleutelrol t.a.v. de leerbegeleiding. Ze besteden te weinig aandacht aan de bespreking van gegevens m.b.t. de studiemethode en het uitzetten van geïndividualiseerde begeleidingstrajecten. De verantwoordelijkheid voor de leerbegeleiding wordt vooral bij de vakleraren en vakgroepen gelegd, die, als gevolg van het ontbreken van een verantwoordingsplicht t.a.v. de schoolleiding, de leerbegeleiding met wisselende kwaliteit invullen. Het erkenningsonderzoek wijst uit dat voor een beperkt aantal vakken de preventieve leerbegeleiding op klasniveau structureel wordt aangepakt met aandacht voor leerstrategieën, degelijk cursusmateriaal, stimulerende werkvormen en transparante verwachtingen. Een aantal leraren levert extra inspanningen om leerlingen met leer- of taalproblemen te ondersteunen via bijlessen. Vele leraren laten echter het initiatief van de remediëring over aan de leerlingen en zien hierbij over het hoofd dat sommige leerlingen sterker moeten aangemoedigd worden om hun leerproces in handen te nemen. De registratie van de begeleidingsinspanningen in het leerlingenvolgsysteem, op de rapporten en in de agenda blijft nog achterwege.

Ondanks de aanbevelingen van het vorige doorlichtingsverslag heeft de school weinig werk gemaakt van een schoolbrede visie op evaluatie. In de meeste vakken werd een te sterke kennisgerichte benadering van de evaluatiepraktijk en een te geringe validiteit vastgesteld. De evaluatie van de geïntegreerde proef, de stage en de vakattitudes is zeer heterogeen qua kwaliteit en vertoont studierichtingafhankelijk voldoende aandacht voor een competentiegerichte invulling. Heel wat leerlingen worden niet geattesteerd in juni en leggen bijkomende proeven af, wat niet conform de regelgeving is. Het gebrek aan duidelijke afspraken voor de deliberatiepraktijk, aan valide evaluatiegegevens en aan voldoende informatie over de ondernomen remediëring/initiatieven en de talenten en interesses van de leerlingen biedt in de meeste onderzochte studierichtingen een weinig betrouwbare basis voor de attestering en oriëntering van de leerlingen. In deze context baart het attesteringsbeeld van de school zorgen omdat, vooral in de tweede graad, een heel aantal leerlingen een C-attest krijgen en het jaar overzitten. Men kan zich hierbij ook vragen stellen over de meerwaarde van het uitreiken van C-attesten waar een prospectieve leerling oriëntering een meer voorspoedige voortgang van de leerlingen door het secundair onderwijs kan ondersteunen.

De rapporteringspraktijk is voor verbetering vatbaar. Naast de onvoldoende registratie van de begeleidingsinspanningen motiveert de school de B- en C-attesten te beperkt. Voorts levert de school weinig inspanningen om gepersonaliseerde oriënteringsadviezen te formuleren die de leerlingen kunnen helpen bij de verder studiekeuze.

De school neemt een aantal initiatieven om de ouders en leerlingen te informeren over de studiemogelijkheden bij overgang van de middenschool naar de bovenbouw, na de tweede en de derde graad. Ook voor de doorstroming naar de arbeidsmarkt worden initiatieven genomen om de leerlingen te helpen bij de keuze.

De knelpunten, zowel op het vlak van de leerplanrealisatie, als op het vlak van de kwaliteit van de onderzochte processen en het algemeen beleid, vormen een risico voor een kwaliteitsvolle invulling van het curriculum en voor de studieloopbaan van de leerlingen. De vorige doorlichting heeft de school te weinig aangezet tot kritische zelfreflectie en kwaliteitsbevorderende acties. Het vormt een uitdaging voor de school om een visie uit te bouwen op interne kwaliteitszorg die haar in staat stelt om de eigen kwaliteit te bewaken zoals het decreet het voorschrijft².

² Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009, art. 4, 5 en 6.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 BSO Kantoor	AV Frans	TV Kantoortechnieken TV Toegepaste economie TV Verkoop
Graad 2 BSO Hout	AV Frans	
Graad 2 BSO Basismechanica	AV Frans	PV Praktijk en TV autotechn./carr. PV Praktijk en TV carr./autotechn. PV Praktijk en TV mech./elektromech. PV Praktijk lassen-constr./mech./elektromech. . PV Praktijk elektric./elektromech./elektron. PV Praktijk en TV sanitair/centr. verwarming/elektromech.
Graad 3 BSO Naamloos leerjaar		TV Kantoortechnieken PV/TV Stage kantoortechnieken TV Sanitair PV Praktijk sanitair PV Stage sanitair

Graad 3 BSO Kantoor		TV Boekhouden TV Kantoortechnieken PV/TV Praktijk stage kantoortechnieken TV Toegepaste economie
Graad 3 BSO Centrale verwarming en san. installaties		TV Sanitair/centrale verwarming PV Praktijk/stages sanitair/centrale verwarming TV Elektriciteit/elektronica/centrale verwarming/sanitair
Graad 3 BSO Verzorging		TV Opvoedkunde/verzorging/huishoudkunde PV/TV Stage huishoudkunde PV/TV Stage opvoedkunde/verzorging/huishoudkunde PV/TV Stage verzorging
Graad 3 TSO Elektromechanica	AV Frans	
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen	AV Frans	TV Opvoedkunde/huishoudkunde PV/TV Stage huishoudkunde

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Loopbaanbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 AV Frans in de basisvorming en het specifiek gedeelte van de studierichting Kantoor en verkoop en in de basisvorming van de studierichtingen Basismechanica en Hout in de tweede graad van het bso

Voldoet niet

Motivering

- Op basis van een onderzoek naar de studieresultaten van de leerlingen in de schooljaren 2010-2011 en 2011-2012 werd vastgesteld dat in de studierichting Kantoor ongeveer een derde van de leerlingen op jaarbasis een onvoldoende haalt. Voor twee derde van de leerlingen is het studiepeil nipt voldoende. De evaluatie van het dagelijks werk is niet representatief voor de leerplandoelen. Dit geeft aanleiding tot de conclusie 'voldoet niet'.
- Op basis van een onderzoek naar de studieresultaten van de leerlingen in het schooljaar 2010-2011 werd vastgesteld dat in de studierichting Basismechanica in het eerste leerjaar alle leerlingen een onvoldoende haalden op jaarbasis en in de studierichting Hout meer dan de helft van de leerlingen. In het tweede leerjaar, waarvoor dit schooljaar het vak Frans voor het eerst werd ingevoerd, zijn de leerlingenresultaten voor de periode van september tot mei ondermaats. Dit geeft aanleiding tot de conclusie 'voldoet niet'.
- In de studierichting Kantoor wordt kennis opgebouwd in betekenisvolle contexten. De inhouden zijn gedeeltelijk afgestemd op de specificiteit van de studierichting. De lees- en luistervaardigheidstraining voldoet globaal, al komen er weinig prescriptieve teksten aan bod. Als uitbreiding biedt de vakgroep echter wel narratieve teksten aan. De luistervaardigheidstraining wordt meestal ondersteund door een consequent doeltaalgebruik in de lessen. In het eerste leerjaar van de derde graad is de spreekvaardigheidstraining onvoldoende. Leerlingen krijgen te weinig kansen qua mondelinge interactie tijdens de lessen omdat de lessen sterk leraargestuurd zijn en er weinig activerende didactische werkvormen worden gebruikt. Bovendien worden er weinig leerplandoelen doelgericht geoefend. In het tweede leerjaar wordt de spreekvaardigheid iets meer conform de leerplandoelen getraind. De prestaties van de leerlingen zijn erg zwak. Ze bereiken het beschrijvend verwerkingsniveau niet voor het vragen en geven van informatie (ET 8) zoals bedoeld in de leerplannen³. De schrijfvaardigheid wordt weinig geoefend tijdens het schooljaar. Ook hier is het niveau van de leerlingen niet voldoende. Op basis van de leerlingennotities van het vorige schooljaar werd vastgesteld dat de leerlingen op graadsbasis slechts zes korte opdrachten uitvoerden. Bovendien worden er in het eerste leerjaar van de derde graad weinig kansen geboden tot het corrigeren van de werkjes op basis van gerichte feedback. In het tweede leerjaar worden fouten schriftelijk geïnventariseerd en tijdens een klassikale remediëring besproken met de leerlingen. In het algemeen wordt beperkt aandacht besteed aan het verwerven van leerstrategieën ter ondersteuning van de taalvaardigheidsverwerving (ET 3,6,9,12).

³ Leerplan BSO Kantoor en verkoop 2010/027.

- Het onderzoek naar de evaluatiepraktijk vorig schooljaar wijst uit dat de evaluatie voor het dagelijks werk niet evenwichtig afgestemd is op de verschillende leerplancomponenten en eenzijdig focust op het bevragen van grammatica en woordenschat. Voor examens komen alle leerplancomponenten wel aan bod op een hogere moeilijkheidsgraad dan tijdens het schooljaar. Mede als gevolg hiervan zijn er een heel aantal onvoldoendes. Deze praktijk staat haaks op de noden van het leerlingenpubliek dat een gerichte regelmatige begeleiding nodig heeft waarbij de evaluatie wordt gebruikt ter ondersteuning van het leerproces. Dit schooljaar werd hierin een evolutie vastgesteld in het tweede leerjaar van de tweede graad waar nu de spreekvaardigheid ook vaker beoordeeld wordt tijdens het schooljaar op basis van een scorewijzer met transparante criteria. In het eerste leerjaar treft men nog vaak contextloze kennistoetsen aan die niet bevorderend werken voor het transfereren van kennis naar vaardigheden. Een derde van de leerlingen behaalt het vereiste studiepeil niet.
- In de studierichtingen Basismechanica en Hout is het aanbod aan leerinhouden globaal afgestemd op de leerplandoelen. De interactie in de lessen ondersteunt de verwerving van de communicatievaardigheid. Prescriptieve teksten komen evenwel niet voldoende aan bod (ET 1, 2, 3, 4)⁴. Leerstrategieën worden ook niet systematisch aangebracht. De evaluatie van het dagelijks werk is nog niet helemaal evenwichtig omdat leesvaardigheid niet wordt beoordeeld. Examens zijn evenwichtig samengesteld. Het studiepeil van de leerlingen is zeer zwak voor de receptieve vaardigheden en onvoldoende voor de productieve vaardigheden.
- Voor alle studierichtingen in het bso bedraagt de evaluatie van de attitudes 10% van het totaal. Leraren hebben nog geen afspraken gemaakt over de criteria voor de attitudebeoordeling met het gevolg dat ze weinig gelijkgericht wordt ingevuld. Over de wijze van evalueren van de vakgerelateerde attitudes werd nog niet overlegd.
- Er zijn voldoende mogelijkheden tot het gebruik van audiovisuele middelen en woordenboeken. Computerklassen zijn beperkt toegankelijk. Het gebruik van ICT-toepassingen en van naslagwerken om het leerproces te ondersteunen is leraarafhankelijk. Sommige leraren zijn onvoldoende vertrouwd met de hedendaagse technische mogelijkheden van ICT.
- Gezien het profiel van de leerlingen, worden leraren genoopt tot een voortdurende evenwichtsoefening tussen de verplichte leerplanrealisatie en de noodzakelijke leer- en zorgbegeleiding. Leraren voelen zich niet voldoende ondersteund door een gecoördineerde leerbegeleiding en tuchtbeleid op schoolniveau. Verder stelt zich ook het probleem van de leerlingen in Kantoor die niet altijd een gemotiveerde keuze maken voor deze studierichting en moeilijkheden ondervinden met het vereiste niveau. De vele onvoldoendes die de leerlingen halen in de drie studierichtingen hebben een negatieve impact op hun studiemotivatie.
- De leerlingenbegeleiding uit zich vooral in de stimulerende aanwezigheid van de leraren in de lessen maar mist meer structuur en meer gelijkgerichtheid qua aanpak door de verschillende leraren. Leerboeken worden met zorg gekozen en leraarafhankelijk aangevuld met uitdagend actueel materiaal zoals films en liedjes. De planning wordt ondersteund door het aanreiken van afsprakennota's en leerstofoverzichten bij de examens. Leraren zijn doorgaans bereid om extra uitleg te geven bij problemen. Maar vaak wordt het initiatief voor extra ondersteuning overgelaten aan de leerlingen en wordt over het hoofd gezien dat ze meer aangemoedigd moeten worden om het leerproces in handen te nemen. Remediëringsinitiatieven worden niet geregistreerd waardoor hun effecten ook niet kunnen opgevolgd worden. Er werden nog geen leerlijnen ontwikkeld voor het leren leren en het begeleid zelfstandig leren over de graden heen. De klasgroepen zijn klein wat mogelijkheden schept voor een gedifferentieerde aanpak. Deze kans wordt leraarafhankelijk benut in lessen waar men activerende werkvormen hanteert en ICT-

⁴ Leerplan Frans tweede graad BSO 2010/025.

materiaal gebruikt om de leerinhouden meer aanschouwelijk te maken en oplossingen van oefeningen te projecteren. Leraren gebruiken nog geen computers om leerlingen volgens de eigen noden en ritme te laten werken aan functionele kennis. De leraren leveren inspanningen om leerlingen te motiveren voor het taalleren door uitstappen te organiseren naar Franstalige streken.

- De ontwikkelingsdynamiek en interne kwaliteitszorg zijn tot nog toe beperkt gebleven. De vakgroep functioneert nog niet gezamenlijk vanuit een behoeftanalyse en prioriteiten. Leraarafhankelijk volgt men nascholingen en reflecteert men over het didactisch handelen. De nieuw samengestelde vakgroep staat open voor ontwikkeling en wenst de uitdaging aan te gaan om vanuit voldoende deskundigheid gezamenlijk een aangepaste aanpak uit te werken om goede resultaten te halen met de specifieke leerlingendoelgroepen.

3.2 AV Frans in de basisvorming van de studierichtingen Sociale en Technische wetenschappen en Electromechanica in de derde graad van het tso

Voldoet niet

Motivering

- De schrijfvaardigheidstraining is niet voldoende afgestemd op de leerplandoelen. De evaluatie van schrijf- en spreekvaardigheid is niet representatief voor de leerplandoelen. Het studiepeil van de leerlingen voor de productieve vaardigheden is te zwak. De leerinhouden zijn weinig afgestemd op de specificiteit van de verschillende studierichtingen. Dit leidt tot de conclusie voldoet niet.
- Een aantal situationele factoren hebben een belemmerende invloed op de leerplanrealisatie. De frequente wissels in opdrachten de laatste drie jaren hebben gezorgd voor een gebrek aan stabiliteit wat het ontwikkelen van expertise in de weg staat. De samenstelling van de leerlingen uit Sociale en technische wetenschappen, Electromechanica en Boekhouden-informatica bemoeilijkt de leerplanrealisatie vanwege de sterk verschillende finaliteit van de studierichtingen die een gedifferentieerde aanpak vereist. Naast de heterogeniteit qua studieprofiel hebben leraren ook te kampen met een grote heterogeniteit op het vlak van de taalvaardigheid. Leerlingen uit Sociale en technische wetenschappen hebben wekelijks 3 u Frans gehad in de tweede graad en leerlingen uit de andere studierichtingen 2 u. Voorts is er ook heel wat neveninstroom van leerlingen uit het aso in de derde graad.
- Dit schooljaar werd er in het eerste leerjaar van de derde graad een nieuw leerboek in gebruik genomen met het oog op het aanbieden van meer eigentijdse onderwerpen. Naast algemene thema's is het leerboek sterk gericht op economische onderwerpen en handelssituaties. De vakgroep is er nog niet in geslaagd om de leerinhouden te differentiëren in functie van de specificiteit van de verschillende studierichtingen hoewel men oog heeft voor praktische functionele taal.
- Het aanbod aan leerplandoelen voor luister- en leesvaardigheid voldoet. Er is globaal voldoende variatie in tekstsoorten. De moeilijkheidsgraad van de behandelde teksten voldoet. De receptieve vaardigheden worden enkel geëvalueerd bij examens maar niet voor het dagelijks werk. Globaal is de representativiteit van de beoordeling voor verbetering vatbaar. Voor luisteren ontbreekt de beoordeling van het begrijpen van instructies, mededelingen, waarschuwingen en publieke aankondigingen (ET 1)⁵ van prescriptieve teksten (ET 2) en van telefoongesprekken (ET 4). Voor lezen komen er geen argumentatieve teksten (ET 10) noch artistiek-literaire teksten (ET 11) aan bod.

⁵ Leerplan Frans derde graad tso, 2005/061.

- Leerlingen krijgen kansen om het spreken te oefenen. Het studiepeil voldoet echter niet. De evaluatie van spreekvaardigheid vertoont hiaten. Het telefoneren (ET 22), en het geven en vragen van informatie bij documenten (ET 18) en het geven van een opinie (ET 20) werden niet geëvalueerd. Het schrijfvaardigheidsonderwijs is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen. De eindtermen 28, 29 en 30 worden niet ofwel te oppervlakkig behandeld. Het aantal opdrachten (zestal korte oefeningen) dat leerlingen uitvoeren tijdens het schooljaar is ook te beperkt om kansen te bieden voor een diepgaand leerproces. De uitgevoerde oefeningen geven zelden aanleiding tot gericht leren uit fouten omdat leerlingen geen tweede versie moeten schrijven op basis van feedback. De producties van de leerlingen zijn van een te laag niveau.
- Leerlingen reflecteren beperkt over de eigenheid van de spreek- en schrijftaal. Tekstopbouw wordt niet bestudeerd. Men besteedt bij productieve vaardigheden enige aandacht aan genreconventies. Deze dienen echter nog niet altijd als criteria voor de evaluatie van taakspecifieke schrijf- op spreekopdrachten, zodat leerlingen niet voldoende gericht kunnen werken en er ook niet altijd zinvol kan gemedieerd worden. De vakgroep besteedt weinig aandacht aan specifieke leerstrategieën voor het verwerven van taalvaardigheid.
- Er zijn voldoende mogelijkheden tot het gebruik van audiovisuele middelen en woordenboeken. Computerklassen zijn beperkt toegankelijk.
- De vakgroep heeft het gewicht van de punten voor de verschillende leerplanonderdelen vastgelegd. Opvallend hierbij is dat ze de keuze hebben gemaakt om meer gewicht te leggen op de productieve vaardigheden terwijl de onderwijs- en evaluatiepraktijk onvoldoende is afgestemd op de leerplandoelen en het aantal oefeningen voor schrijfvaardigheid beperkt blijft. De beoordeling van attitudes telt mee voor 10% van het totale resultaat maar bij gebrek aan criteria is het niet duidelijk welke aspecten precies worden geëvalueerd.
- De vakgroep spant zich in om de leerlingen te ondersteunen en te motiveren. Verwachtingen zijn doorgaans transparant. Leraren zijn bereid tot extra studiebegeleiding. Leerlingen krijgen extra lesmateriaal ter ondersteuning van het leren. De planning wordt ondersteund door het aanreiken van afsprakennota's en leerstofoverzichten bij de examens. Het gebruik van ICT-toepassingen en van naslagwerken om het leerproces te ondersteunen is beperkt.
- De vaststellingen m.b.t. de ontwikkelingsdynamiek en de interne kwaliteit zorg sluiten aan bij deze voor het bso.

3.3 TV Kantoortechnieken, TV Toegepaste economie, TV Verkoop in de studierichting Kantoor in de tweede graad bso; TV Boekhouden, TV Kantoortechnieken, TV Toegepaste economie, PV/TV Stage kantoortechnieken in de studierichting Kantoor in de derde graad bso; TV Kantoortechnieken, PV/TV Stage kantoortechnieken in de module Kantoor van het Naamloos leerjaar in de derde graad bso

Voldoet niet in de tweede graad

Voldoet in de derde graad en in het Naamloos leerjaar

Motivering

- De leerplanrealisatie voldoet niet in de tweede graad omdat de leerplandoelstellingen voor toegepaste economie (handelseconomie en boekhouden) in onvoldoende mate worden gerealiseerd en omdat de materiële uitrusting voor verkoop en kantoortechnieken ontbreekt.
- Voor het deelvak handelseconomie worden de meeste thema's oppervlakkig, met weinig progressie en met onvoldoende diepgang behandeld. De nadruk ligt nog veeleer op kennisoverdracht dan op zelfontdekkend leren. Ook de kansen die de

inschakeling van actualiteit, ICT en vernieuwende werkvormen bieden ter motivatie van de leerlingen en tevens ter ontwikkeling van het zelfsturend leren, worden onvoldoende benut. Het zelfontwikkeld en weinig gestructureerd lesmateriaal spoot niet altijd met de leerplandoelstellingen. De leerlingenagenda's worden weinig transparant ingevuld waardoor de ondersteuning van het leerproces ontbreekt en de relatie met de leerplaninhouden niet duidelijk is. Er vonden geen didactische uitstappen plaats en men kan niet aantonen dat de leerlingen een actualiteitsmap bijhouden conform de eisen van het leerplan⁶.

- Voor het deelvak boekhouden wordt te veel tijd besteed aan herhalingen en basisbeginselen (bijv. factuurberekeningen) ten nadele van het verwerven van inzicht in de centraliserende aspecten van een boekhouding en blijven bijv. de eindejaarsverrichtingen en de monografie grotendeels buiten beeld. De boekingen gebeuren uitsluitend manueel, waar het leerplan het gebruik van een didactisch boekhoudpakket voorstelt. De school en de vakgroep hebben onvoldoende nagedacht over de meerwaarde van de twee complementaire lessen voor toegepaste economie in de tweede graad die momenteel, met veel nostalgie naar het verleden, integraal besteed worden aan handelsrekenen. Er zijn geen aanwijzingen voor een systematische bewaking van de leerplanrealisatie, de cursusinhouden en de leerlingenevaluatie.
- Hoewel dit reeds een aandachtspunt was tijdens de vorige doorlichting wordt voor een degelijke leerplanrealisatie van kantoor en verkoop nog steeds niet voldaan aan de in het leerplan opgesomde, minimale materiële vereisten. De leerplandoelstellingen van kantoortechnieken worden dan ook in beide graden overwegend theoretisch en weinig praktijkgericht gerealiseerd. Specifieke termen, begrippen en aspecten van het kantoorwerk worden hoofdzakelijk cognitief bijgebracht aan de hand van voorbeelden en toepassingen uit de leerboeken. Deze onderwijspraktijk beantwoordt niet aan de leerplanvisie en de leerplandoelstellingen die een meer praktijkgerichte benadering vooropstellen. Mede door een onvoldoende beschikbaarheid van goed uitgeruste computerlokalen is ook het ICT-gebruik nog geen geïntegreerd onderdeel van de klaspraktijk. Voor verkoop krijgt het praktijkgericht werken, met gefaseerde aandacht voor zelfstandig leren en de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes, vorm en inhoud via goed voorbereide didactische uitstappen en het Jieha-project. De bewuste koppeling aan leerplandoelstellingen en de begeleiding van deze initiatieven getuigen van engagement en professionalisme.
- De instroom en opvang van overwegend taalzwakke leerlingen met leerachterstand en een beperkte economische vooropleiding, hun attitudes, de frequente afwezigheden en het te laat komen hypothekeren de leerplanrealisatie. Het evenwicht bewaren tussen enerzijds de zorgbreedte en anderzijds de leerplanrealisatie en het bewaken van het studiepeil is voor de vakgroep een permanente zorg en uitdaging.
- Een positieve leerplangerichtheid, gekoppeld aan een aangepast lestempo en een evenwichtige tijdsbesteding zorgen voor een degelijke leerplanrealisatie voor boekhouding in de derde graad. De meeste leerinhouden worden conform de visie van het leerplan op goed gestructureerde wijze aangebracht. Ook de integratie van het boekhoudpakket voldoet. Voor toegepaste economie (recht en wetgeving en bedrijfseconomie) in de derde graad ligt de nadruk nog veeleer op kennisoverdracht dan op zelfontdekkend leren. Dit spoot niet met de leerplanvisie. De aandacht voor het kunnen opzoeken en toepassen van aangeleerde kennis is vooral in de evaluatie nog te beperkt. De mogelijkheden die een project biedt als krachtige leeromgeving worden nog niet benut om er de realisatie van leerplandoelstellingen voor verschillende vakken en/of de geïntegreerde proef aan te koppelen.
- De wijze waarop de school via een eigen nabootsing van een virtuele kantooromgeving, vanuit het vak kantoortechnieken een invulling geeft aan het

⁶ Leerplan 2006/126 pagina 14 punten 9 en 10

Naamloos leerjaar (zachte sector) voldoet maar is weinig transparant en heeft een veeleer beperkte inhoudelijke en vakdidactische meerwaarde.

- De leerlingenstages voldoen aan de richtlijnen van de omzendbrief SO/2002/09. De activiteiten worden voldoende afgeleid uit de leerplandoelstellingen. De aandacht voor progressie in de werkzaamheden is beperkt: ondanks een voldoende groot aanbod aan reguliere stageplaatsen, volbrengen een aantal leerlingen van alle leerjaren hun stage op een schoolsecretariaat.
- De geïntegreerde proef heeft hoofdzakelijk betrekking op de stage en wordt ondersteund door een informatiebundel, met een duidelijk afsprakenkader en een stappenplan. De individuele vakopdrachten zijn niet altijd voldoende gelinieerd met de leerplannen en het eindprofiel van de studierichting (o.a. verhouding, aantal en inhoud van de vakopdrachten versus de doelstellingen). Om te komen tot één vakoverschrijdend eindwerk met transparante tussentijdse evaluaties en rapporteringen (werkpunten uit het vorige doorlichtingsverslag) is er nog steeds een flinke groeiomgeving.
- De zorgbreedte en de verantwoordelijkheidszin van de meeste leraren uit zich positief in een aantal activiteiten: systematische bijwerklessen boekhouden, extra taken voor leerlingen met leerachterstand, een duidelijke afbakening van de leerstof, herhalingslessen voor de examens en de feedback na toetsen en examens. Er is dus goede wil aanwezig om te remediëren indien nodig. Er worden echter nog te weinig initiatieven genomen om remediëring te voorkomen en om meer systematisch te remediëren binnen een leerlijn rond leren leren.
- Ofschoon dit reeds een belangrijk aandachtspunt was in het vorige doorlichtingsverslag zijn er nog steeds geen sporen van studierichtingsoverleg over bijv. leerplanstudie en –realisatie, verticale en horizontale (vakoverschrijdende) samenhang, de oordeelkundige inbreng en uitwerking van extra-murosactiviteiten en projecten, leerlijnen voor actualiteitsinbreng en zelfstandig werk van de leerlingen, de inbreng en de evaluatie van vaardigheden en attitudes in het curriculum. De documentenanalyse en de onderwijspraktijk wijzen uit dat er nog steeds sterk individueel wordt gewerkt. Bepaalde lesonderwerpen worden dan ook bij gebrek aan overleg meermaals herhaald.
- Ook inzake evaluatiepraktijk kunnen de bevindingen van het vorige doorlichtingsverslag worden overgenomen. Voor een breed, transparant en meer procesgericht evaluatiebeleid is er dus nog steeds onvoldoende aandacht. Het gaat in elk leerjaar om een mix van taken, toetsen en uitgebreide examenopgaven van uiteenlopende kwaliteit. Door de gebrekkige aandacht voor de juiste leerplandoelen, is ook de evaluatie er doorgaans te weinig op gericht. Het gewicht dat in de evaluatie toegekend wordt aan kennis en reproductie (“Wat is ...”; “Geef ...”, “Wat betekent ...”, “Leg uit ...”) spoort niet met de verwachtingen zoals gesteld in de leerplannen. Een aantal vragen (vooral invuloefeningen en meerkeuzevragen) kunnen niet voldoende eenduidig begrepen worden, waardoor de betrouwbaarheid van deze opgaven voor taalarme leerlingen in twijfel kan worden getrokken. Behalve voor boekhouden komen toepassingsvaardigheden en inzichtelijke kennis in toetsen en examens veel minder aan bod. Vaardigheden inzake het opzoeken, verwerken en interpreteren van informatiebronnen worden onvoldoende geëvalueerd. De verhouding tussen reproductieve, toepassings- en inzichtelijke vragen is dus voor de meeste deelvakken onvoldoende relevant om het peil van de leerlingen echt te leren kennen. De koppeling met de actualiteit is schaars. Ook het hergebruik van examenvragen is voor de meeste vakken nog steeds schering en inslag.
- De wijze waarop er met de aandachtspunten uit het vorige doorlichtingsverslag werd omgegaan bewijst dat het eigen onderwijskundig handelen slechts in beperkte mate wordt in vraag gesteld. In functie van de veranderde doelgroep wordt ook onvoldoende creatief vernieuwd en bijgestuurd.

3.4 TV/PV Autotechniek/carrosserie, TV/PV Carrosserie/autotechniek, TV/PV Sanitair/centrale verwarming, TV/PV Mechanica/elektromechanica, PV Lassen-constructie/mechanica/elektromechanica en PV Elektriciteit in de studierichting basismechanica in de tweede graad bso

Voldoet niet

Motivering

- Uit de opgestelde jaarplannen, het cursusmateriaal, de evaluaties en de agenda's van de leerlingen blijkt dat verschillende leerplandoelstellingen in onvoldoende mate gerealiseerd worden.
- Naast de algemene technische en praktische vorming in verband met basismechanica kiest de school voor de deelcluster Auto en de deelcluster Koeling en warmte als gedifferentieerde vorming. Deze keuze ligt voor de hand, daar in de derde graad de studierichting Centrale verwarming en sanitaire installaties wordt aangeboden.
- De school hanteert intern de volgende vakbenamingen: autotechniek, carrosserie, centrale verwarming, mechanica, praktijk autotechniek, praktijk carrosserie, praktijk lassen-constructie, praktijk elektriciteit, praktijk mechanica en praktijk centrale verwarming/sanitaire installaties.
- De leerplandoelstellingen van het specifieke gedeelte worden niet in voldoende mate gerealiseerd en het bereikte studiepeil is zwak. De leraren wijten dit deels aan de specifieke kenmerken van de instromende leerlingen. De verschillende leerinhouden worden nog sterk aangeboden volgens de traditionele indeling van theorie/technologie, technisch tekenen en praktijk. Hierdoor is de noodzakelijke samenhang van de theoretische en de praktische componenten zwak, waardoor het studiepeil verlaagt.
- Het verwerven van de competenties waarbij de leerlingen steeds meer het leerproces zelf in handen nemen en steeds meer zelfstandig beslissingen leren nemen i.v.m. leerdoelen, leeractiviteiten en zelfbeoordeling, wordt onvoldoende nagestreefd. Uit het aanbod van het vorige en huidige schooljaar blijkt dat niet alle leerplandoelstellingen in voldoende mate aangeboden worden. Volgende doelen werden o.a. niet bereikt door de leerlingen: het inzicht verwerven in de werking van verbrandingsmotoren; het onderscheiden van de eigenschappen en de toepassingen vul- en afwerkingsmiddelen; het voorbereiden van, planmatig werken aan, rapporteren over en evalueren van projecten; het op een gestructureerde manier opzoeken en herstellen van fouten in schakelingen en/of toestellen. Ook de leerplandoelstellingen m.b.t. de leerinhouden van o.a. elektrische beveiliging, bewegingsleer, mechanismen, monteren en demonteren en technisch schetsen en tekenen in functie van realisaties zijn onvoldoende gerealiseerd.
- Door het gebrek aan leerlingendocumenten en/of afgewerkte realisaties, de onvoldoende duidelijke inhouden van de leerlingenagenda's en de jaarplannen is er te weinig zicht op de realisatie van de leerplandoelstellingen in de praktijklessen. De vakgroep en de school bewaken de leerplanrealisatie onvoldoende systematisch.
- De leerlingen zijn verdeeld in kleine klasgroepen wat bevorderlijk is voor de leerplanrealisatie. De spreiding en de samenhang van de lessen over de week is voldoende leerlinggericht.
- De school beschikt over voldoende uitgeruste lokalen om de vaardigheidsgerichte leerinhouden goed te kunnen uitvoeren, maar deze zijn niet altijd geschikt om geïntegreerd (projectmatig) en vernieuwend te werken. In een aantal lokalen ontbreekt nog de noodzakelijke ICT-infrastructuur. In het werkhuis lassen is er beschadiging aan de kanalen en de afzuigmonden van de rookgasafzuiginstallatie. Hierdoor kunnen de leerplandoelstellingen rond veilig werken moeilijk gerealiseerd worden. De school heeft concrete plannen voor de verbouwing van het werkhuis en voor een nieuwe lasinstallatie.

- De leerlingenevaluatie verloopt nog zeer conventioneel, is vooral gebaseerd op reproductie en is meestal onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Recent heeft de vakwerkgroep enkele basisafspraken gemaakt, maar deze worden door gebrek aan concretisering leraarafhankelijk toegepast. Procesevaluatie, productevaluatie, en evaluatie van attitudes worden met elkaar vermengd. Er is slechts zelden aandacht voor eigentijdse evaluatiemethodes, geënt op recente leerplanconcepten zoals competentiegericht leren en geïntegreerd werken. De evaluatiegegevens worden onvoldoende gebruikt voor de bijsturing van het pedagogisch handelen en de rapporteringpraktijk wordt nog te weinig aangewend om het leertraject bij te sturen. Op het rapport blijft de commentaar meestal beperkt tot enkele standaardzinnen en/of woorden zoals 'meer studeren' en 'te weinig inzet'. Er werd vastgesteld dat de vraagstelling in de meeste examens van het eerste semester in 2010/2011 en in 2011/2012 identiek is. Dit brengt de betrouwbaarheid van de evaluatie in het gedrang.
- De kwaliteit van het cursusmateriaal is sterk leraarafhankelijk. Voor het aanbrengen van de meer theoretische leerplandoelstellingen maakt men voor autotechnieken, carrosserie en sanitair gebruik van door de leraren ontwikkeld cursusmateriaal, dat voor het vak sanitair wordt aangevuld met leerboeken van het Fonds voor de Vakopleiding in de Bouwnijverheid (FVB). Een gedeelte van het cursusmateriaal is verouderd en/of onvoldoende aangepast aan de leerplandoelstellingen. Er is ook te weinig samenhang tussen de theoretische onderbouwing en de praktische uitvoering. Voor praktijk mechanica beschikt men over zeer summiere opgavenbundels, die zich inhoudelijk meestal beperkten tot een aantal tekeningen. Voor de andere vakken ontbreken enige vorm van cursusmateriaal en/of werkopdrachten. Hierdoor krijgen de leerlingen niet genoeg voeling met en inzicht in de verschillende stappen van het technologisch proces en worden ze te weinig gestimuleerd om het eigen leerproces in handen te nemen. De school kan onvoldoende aantonen welke leerling, welke vaardigheid in welke mate beheerst.
- De begeleiding van de leerlingen tijdens de lessen verloopt in het algemeen moeizaam. Door het gebrek aan goed uitgewerkte werkopdrachten en aan de doelgroep aangepaste werkvormen, moeten de leraren veel energie en lestijd aanwenden voor het bereiken van een rustige en stimulerende leeromgeving, waardoor de leerplanrealisatie in het gedrang komt. Gestructureerde initiatieven rond leerbegeleiding werden niet vastgesteld. De leerlingen geven wel aan dat ze, op eigen vraag, bij de leraren terecht kunnen voor inhaallessen tijdens de middag of na de lessen.
- De vakgroepwerking metaal is veeleer zwak. De vakgroep vergadert vooral over organisatorische en materiële elementen. Pedagogische en didactische aspecten, zoals het uitzetten van leerlijnen om de integratie van theorie en praktijk te bevorderen, afspraken over evaluatie en leerplanstudie maken nog onvoldoende deel uit van het overleg. De leraren volgen leraarafhankelijk voldoende vakgerichte nascholingen, maar de algemeen didactische bijscholingen in verband met o.a. geïntegreerd werken, nieuwe werkvormen en competentiegericht onderwijs zijn beperkt.

3.5 TV/PV/Stages sanitair/centrale verwarming in de derde graad bso; Centrale verwarming en sanitaire installaties en TV/PV/Stage sanitair in het Naamloos jaar van de derde graad bso

Voldoet niet

Motivering

- Uit de opgestelde jaarplannen, het cursusmateriaal, de evaluaties, de verslagen van de stageactiviteiten en de agenda's van de leerlingen blijkt dat verschillende leerplandoelstellingen, zowel voor de derde graad Centrale verwarming en sanitaire

installaties, als voor de module Sanitair in het Naamloos jaar van de derde graad bso de leerplandoelstellingen in onvoldoende mate gerealiseerd worden.

- In de studierichting Centrale verwarming en sanitaire installaties zijn de vakken met de volgende administratieve benamingen onderzocht: PV, TV en stage sanitair/centrale verwarming en TV elektriciteit. De school hanteert de volgende interne vakbenamingen: elektriciteit, centrale verwarming technologie en technisch tekenen, praktijk centrale verwarming & sanitaire installaties, stage. In het Naamloos jaar van de derde graad bso zijn de vakken met volgende administratieve benamingen onderzocht: PV, TV en stages sanitair. De school hanteert de volgende interne vakbenamingen: centrale verwarming technologie en regeltechniek, stage en praktijk centrale verwarming & sanitaire installaties.
- Voor de studierichting Centrale verwarming en sanitaire installaties worden de leerplandoelstellingen onvolledig, onvoldoende evenwichtig en met onvoldoende diepgang gerealiseerd en is het bereikte studiepeil zwak. De leraren wijten dit deels aan het zwakke niveau van de instromende leerlingen uit de studierichting Basismechanica. Voor elektriciteit worden grote delen van het leerplan onvoldoende gerealiseerd. Hieronder vallen o.a. de verschillende soorten elektrische verwarmingssystemen toelichten, het werkingsprincipe en functie van verwarmingslinten toelichten, de werking van het elektrische gedeelte van mazoutbranders toelichten en fouten in schakelingen opsporen en herstellen. Ook de leerplandoelstellingen met betrekking tot de leerinhouden van o.a. temperatuurvoelers, drukmetingen, hydrofoorgroepen en halfgeleider componenten komen niet aan bod.
- Voor technologie worden de leerplandoelstellingen met betrekking tot de leerinhouden van o.a. dakbedekking, centrale verwarmingsinstallaties met warme lucht, hogedrukverstuivingsbranders en atmosferische gasbranders onvoldoende aangeboden en gerealiseerd.
- Voor technisch tekenen beschikt de school niet over leerlingendocumenten. Uit de gesprekken met de leerlingen, uit de agenda's en het zeer beperkte en verouderde cursusmateriaal is af te leiden dat o.a. de volgende leerplandoelstellingen in onvoldoende mate bereikt zijn: het onderzoeken en toelichten van de lastenkohieren van sanitaire en van cv-installaties; het uitwerken van de warmteverliesberekening uitwerken en het tekenen van elektrische bedradingschema's van het volledig elektrisch gedeelte voor de uitvoering van een cv-installatie in een woning. Daarenboven wordt er geen gebruik gemaakt van de computer-aided design-mogelijkheden (CAD) voor de ondersteuning van het leerproces.
- Voor praktijk worden de installatieopdrachten i.v.m. sanitaire installaties, buisbewerkingen en laswerken systematisch aangeboden via een goed uitgewerkte reeks basisopdrachten. De leerplandoelstellingen in verband met o.a. het installeren van huishoudelijke gastoestellen, het controleren, regelen en aanpassen van ventilatiesystemen; schoorstenen van de cv-installatie controleren en het kuisen en onderhouden van stookoliebranders en gasbranders worden onvoldoende gerealiseerd. Bovendien geeft de school aan dat een groot gedeelte van de leerplandoelstellingen gerealiseerd moeten worden via de GIP. Voor dit schooljaar blijkt echter dat vooral de praktische uitvoering van de GIP niet volledig gerealiseerd zal worden.
- De leerlingen uit de studierichting Centrale verwarming & sanitair stromen bijna allen door naar het Naamloos jaar.
- Voor het Naamloos jaar van de derde graad bso worden voor technologie de leerplandoelstellingen met betrekking tot de leerinhouden van o.a. daken, de warmtepomp, water- en energiebesparende systemen, windenergie, waterbehandeling en isolatie onvoldoende gerealiseerd.
- Voor praktijk zijn de leerplandoelstellingen in verband met het onderhouden van stookoliebranders en het afregelen van gas- en stookolieketels onvoldoende gerealiseerd. De school beschikt ook niet over, door de leerlingen, ingevulde attesten of verslagen van de werkopdrachten.

- Binnen het vak regeltechnieken (2 uren per week) heeft slechts één leerinhoud, namelijk thermostaten, enig raakpunt met de leerplannen. De school kan geen verklaring geven voor de andere leerinhouden binnen het vak, noch verwijzen naar een goedgekeurd leerplan. Het leerstofaanbod lijkt eerder gebaseerd op traditie dan op het goedgekeurd leerplan.
- De school organiseert in het eerste leerjaar 4 uur, het tweede leerjaar 8 uur en in het Naamloos jaar 16 uur stage per week. Voor de stages werkt de school samen met zowel grotere Kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's) als met kleine zelfstandigen. De stages sluiten inhoudelijk aan bij de opleiding en zijn administratief degelijk uitgewerkt. Met het oog op het realiseren van leerplandoelstellingen tijdens deze stages heeft de school een uitgebreide lijst opgesteld met 32 stageactiviteiten, die voldoende gerelateerd zijn aan de leerplandoelstellingen. Uit de evaluatie van de verrichte stageactiviteiten door de leerlingen blijkt echter dat een leerling er slechts uitzonderlijk in slaagt om volledig zelfstandig en op het gewenste niveau een activiteit uit te voeren. De school kan onvoldoende voor elke leerling aantonen welke en in welke mate de leerplandoelstellingen bereikt worden en voorziet ook niet in een systematische bewaking en bijsturing van de leerplanrealisatie.
- Voor de GIP is een degelijk en gedetailleerd dossier uitgewerkt. De proef bestaat uit de uitvoering van een cv-installatie en een sanitaire installatie. De opdracht sluit in voldoende mate aan bij de opleidingsdoelstellingen. De evaluatie gebeurt volgens vooropgestelde criteria die zijn opgenomen in de opgavenbundel. Elke leerling dient een gedeelte van de praktische realisatie uit te voeren. Deze taakverdeling is echter nog niet optimaal, waardoor niet alle leerlingen betrokken worden bij de essentiële delen van de uitvoering, in relatie tot de te verwerven leerplandoelstellingen. Hierbij wordt ook onvoldoende ingespeeld op de al uitgevoerde taken en de verworven competenties van de leerling op de stageplaats.
- In het algemeen beschikt de school over voldoende infrastructuur, de minimale uitrusting en het beschikbare verbruiksmateriaal om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden. De lokalen zijn nog onvoldoende uitgerust met ondersteunend ICT-materiaal.
- De meeste praktijkopdrachten zijn goed uitgewerkt en de leerlingen beschikken over een beoordelingsblad met criteria. De evaluatie voor de theoretische leerplandoelstellingen is in het algemeen sterk reproductief, vooral gericht op kennis en soms onvoldoende afgestemd op de te bereiken leerplandoelstellingen. Er is nog onvoldoende aandacht voor eigentijdse evaluatiemethodes. De evaluatiegegevens worden nog te weinig gebruikt voor het bijsturen van het pedagogisch-didactisch handelen. Er werd bovendien vastgesteld dat voor het vak regeltechnieken het examen 1 van het schooljaar 2010/2011 en het examen 1 van het schooljaar 2011/2012 identiek waren. Dit brengt de betrouwbaarheid van de evaluatie in het gedrang.
- Tijdens de theorielessen overheerst het onderwijsleergesprek en worden er zelden activerende werkvormen aangewend. In de praktijklessen werken de leerlingen zelfstandig aan opdrachten die representatief zijn voor de leerplandoelen. De noodzakelijke samenhang tussen de theoretische onderbouwing en de praktische uitvoering is soms onvoldoende aanwezig. Voor het vak technologie en in mindere mate voor het vak regeltechnieken beschikken de leerlingen over door de leraar zelf ontwikkeld cursusmateriaal, dat wordt aangevuld met leerboeken van het FVB. Dit materiaal is meestal voldoende geactualiseerd en representatief voor de leerplandoelstellingen. Er ontbreken echter grote delen van de leerinhouden, waardoor niet alle leerplandoelstellingen kunnen gerealiseerd worden. Het cursusmateriaal voor technisch tekenen is onvolledig, verouderd en niet meer aangepast aan het doelpubliek en het leerplan. Het cursusmateriaal voor elektriciteit is niet aangepast aan de leerplandoelstellingen en is niet geschikt voor het doelpubliek. Voor praktijk beschikken de leerlingen voor de oefeningen met betrekking tot installatietechnieken over goed uitgewerkte werkopdrachten, voorzien van de nodige theorie en mogelijkheden tot zelfevaluatie. Voor de andere leerinhouden blijken de werkopdrachten veel minder goed uitgewerkt en worden ze soms enkel mondeling gegeven.

- De vakgroepwerking metaal is veeleer zwak. De vakgroep vergadert vooral over organisatorische en materiële elementen. Pedagogische en didactische aspecten, zoals het uitzetten van leerlijnen om de integratie van theorie en praktijk te bevorderen, afspraken over evaluatie en leerplanstudie maken nog onvoldoende deel uit van het overleg. De leraren volgen leraarafhankelijk, voldoende vakgerichte nascholingen, maar de algemeen didactische bijscholingen in verband met o.a. geïntegreerd werken, nieuwe werkvormen en competentiegericht onderwijs zijn beperkt.

3.6 TV Opvoedkunde/verzorging/huishoudkunde, PV/TV Stage huishoudkunde, PV/TV Stage opvoedkunde/verzorging/huishoudkunde, PV/TV Stage verzorging in de studierichting Verzorging in derde graad bso

Voldoet

Motivering

- De conclusie is gericht op de componenten opvoedkunde, stage en geïntegreerde proef (GIP).
- Het lerarenteam bouwde een leerplangerichte visie en planning uit die worden geconcretiseerd in het cursus-, GIP- en stagemateriaal en in de evaluatiedocumenten van de leerlingen. De leerplandoelstellingen worden dan ook in voldoende mate gerealiseerd. Tekorten voor het specifieke gedeelte vallen bijna altijd samen met tekorten voor andere vakken.
- Er zijn duidelijke afspraken over de wijze waarop de competenties zoals die in het leerplan binnen vijf taakcategorieën zijn geordend, in de vakken van het specifieke gedeelte worden gerealiseerd. Er wordt actief gestreefd naar samenhang. Een goed functionerende teamwerking draagt hier toe bij. De ondersteuning van het vak expressie betekent een meerwaarde in het geheel van de opleiding.
- De meeste doelen die aan het vak opvoedkunde zijn toegekend, komen met voldoende diepgang aan bod. De zorgvrager, de rol van de verzorgende, de link met de stage en de ontwikkelingsgebieden zijn hierbij consequent gehanteerde uitgangspunten. Voor enkele onderdelen werkt het team met verouderd cursusmateriaal waardoor verkeerde accenten worden gelegd (bijvoorbeeld bij de doelen i.v.m. gedrag) of meer theoretische onderbouwing wordt gegeven dan het leerplan vraagt (bijvoorbeeld bij het onderdeel m.b.t. psychische verouderingsprocessen).
- De evaluatie van het vak opvoedkunde is voldoende valide. Uit de frequentie van taken en toetsen blijkt dat de beoordeling gebaseerd is op voldoende evaluatiegegevens. Er is een evenwichtige spreiding over alle leerplanonderdelen. De vakgroep hanteert een afgesproken verhouding tussen reproductie en toepassing bij toetsen en examens. De leerlingen zijn op de hoogte van deze criteria. Niet alle toepassingsvragen en -opdrachten peilen naar het beoogde beheersingsniveau van toepassing. Er is ruimte om verder te evolueren naar een nog meer competentiegerichte evaluatiepraktijk met meer aandacht voor reflectie op het eigen handelen als verzorgende. In de cijfers voor dagelijks werk is 20% attitude verrekend. Dit wordt ingevuld aan de hand van medewerking bij en prestaties op opdrachten. Er zijn hiervoor geen duidelijke en transparante criteria. Door hergebruik van examenvragen komt de betrouwbaarheid van de evaluatie in het gedrang.
- Op het vlak van leerbegeleiding investeert het team in een gestructureerde aanpak en in activerende werkvormen. Een belemmerende factor hiervoor is evenwel het ontbreken van aaneengesloten lesuren. Het team speelt kort op de bal bij problemen via o.m. commentaar op toetsen en individuele en klassikale feedback.
- Het curriculum krijgt dankzij het organiseren van didactische uitstappen, het uitnodigen van gastsprekers, het gebruik van een actuebord, een levensecht en eigentijds karakter.

- Voor opvoedkunde is er een, door het lerarenteam, goed uitgerust vaklokaal. Er zijn evenwel onvoldoende mogelijkheden voor het inzetten van ICT. Wat betreft de andere vakken van het specifieke gedeelte: voor het vak verzorging zijn de minimale materiële vereisten aanwezig maar nogal wat zaken zijn verouderd en/of defect. Voor een volwaardige leerplanrealisatie is deze situatie niet gunstig. Voor huishoudkunde volstaat de uitrusting.
- De leerplandoelen voor de stages krijgen een kwaliteitsvolle invulling. De stageactiviteiten en -opdrachten zijn doordacht gekozen, afgestemd op de stageplaats en opbouwend in moeilijkheidsgraad. De verschillende taakcategorieën komen al dan niet geïntegreerd aan bod. De stagebegeleiding is kwaliteitsvol. Proces- en productevaluatie zijn, mede door deelname aan een expertisenetwerk, sterk gericht op competentie- en criteriumgericht evalueren. Er gaat daarbij ook aandacht naar zelfevaluatie van leerlingen. De rapportering naar ouders en leerlingen is transparant en concreet, ze ondersteunt het leerproces door het informatierijk gehalte. Toch is de keuze van de school om te werken met alternerende stage niet optimaal voor het ontwikkelen van de competenties die in het leerplan vooropstaan.
- Door de gevarieerde opdrachten krijgt de GIP een uitgesproken vakoverschrijdend karakter. De begeleiding is frequent en gericht op het geven van zinvolle feedback. Over de proces- en de productevaluatie wordt met woordcommentaar gecommuniceerd. Er zijn nog kansen om de evaluatiecriteria te verfijnen en sterker te relateren aan de competenties uit het leerplan.

3.7 TV Opvoedkunde/huishoudkunde en PV/TV Stage huishoudkunde in de studierichting Sociale en technische wetenschappen in de derde graad tso

Voldoet

Motivering

- De conclusie is gericht op de componenten opvoedkunde, stage en geïntegreerde proef (GIP).
- Het lerarenteam bouwde een leerplangerichte visie en planning uit die worden geconcretiseerd in het cursus-, GIP- en stagemateriaal en in de evaluatiedocumenten van de leerlingen. De leerplandoelstellingen worden dan ook in voldoende mate gerealiseerd.
- Voor het vak opvoedkunde komen de meeste leerplandoelen met voldoende diepgang aan bod. Door een timingprobleem is dit minder het geval voor de doelen i.v.m. communicatie met en externe begeleidingsmogelijkheden voor kinderen van 0 tot 3 jaar en vooral voor doelen die te maken hebben met het omgaan met ouderen. Typerend voor de aanpak van het team is het werken met reële maatschappelijke contexten en het zoeken naar aansluiting bij de leefwereld van de leerlingen. Ten opzichte van het vorige schooljaar zijn een aantal vernieuwingen aangebracht zoals het zoeken naar meer samenhang met huishoudkunde.
- De evaluatie van het vak opvoedkunde is voldoende valide. Uit de frequentie van taken en toetsen blijkt dat de beoordeling gebaseerd is op voldoende evaluatiegegevens. Er is een evenwichtige spreiding over alle leerplanonderdelen met uitzondering van de doelen die minder diepgaand zijn behandeld. De vakgroep hanteert een afgesproken verhouding tussen reproductie en toepassing bij toetsen en examens. De leerlingen zijn op de hoogte van deze criteria. Niet alle toepassingsvragen en -opdrachten peilen naar het beoogde beheersingsniveau van toepassing. In de cijfers voor dagelijks werk is 20% attitude verrekend. Er is hiervoor een poging tot operationalisering van criteria. Door hergebruik van examenvragen komt de betrouwbaarheid van de evaluatie in het gedrang. Tekorten voor opvoedkunde vallen bijna altijd samen met tekorten voor andere vakken.

- Op het vlak van leerbegeleiding investeert het team in een gestructureerde aanpak en in activerende werkvormen. Een belemmerende factor hiervoor is evenwel het ontbreken van aaneengesloten lesuren. Het team speelt kort op de bal bij problemen via o.m. commentaar op toetsen en individuele en klassikale feedback.
- Het curriculum krijgt dankzij het organiseren van didactische uitstappen, het uitnodigen van gastsprekers, het gebruik van een actuabord, een levensecht en eigentijds karakter.
- Voor opvoedkunde is er een door het lerarenteam goed uitgerust vaklokaal. Er zijn evenwel onvoldoende mogelijkheden voor het inzetten van ICT.
- Tijdens een stage van twee weken doen de leerlingen praktijkervaring op via opdrachten die aansluiten bij het algemene profiel van het vak huishoudkunde. Er zijn nog uitdagingen in het zoeken naar een sterkere aansluiting bij de leerplandoelen en in het aanwenden van de stage met het oog op de studie- en beroepskeuze van de leerlingen.
- In de GIP zijn er gevarieerde opdrachten die uitgaan van de verschillende vakken van het specifieke gedeelte. Door het opsplitsen van deze opdrachten in twee deelopdrachten worden kansen gemist om tot een meer volledige synthese te komen. De begeleiding is frequent en gericht op het geven van zinvolle feedback. Over de proces- en de productevaluatie wordt met woordcommentaar gecommuniceerd. Er zijn nog kansen om de evaluatiecriteria te verfijnen en sterker te relateren aan de leerplandoelstellingen.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- Ondanks de leerlinggerichtheid van het pedagogisch project heeft de school geen visie over een coherente progressief uitgebouwde leerbegeleiding. In het kader van het thema 'Preventie en remediëring van studie- en gedragsproblemen' en 'Taalvaardigheid' binnen de GOK-werking werd wel een beperkt aantal doelen m.b.t. de leerbegeleiding geformuleerd.
- De leerlingengegevens tonen aan dat het aantal leerlingen met leer- en gedragsstoornissen vermeerdert. De instroom van taalzwakke leerlingen groeit. De school heeft heel wat neverinstroom en genereert zelf ook veel bissers. De schoolse achterstand van de leerlingen is hoog in het bso en exponentieel in het tso. De talrijke afwezigheden, de gedragsproblemen en de gebrekkige studiemotivatie van een aantal leerlingen hebben een belemmerend effect op de organisatie van het leerproces en het bereik van de doelen. In de meeste lesgroepen worden leraren genoopt tot een voortdurende evenwichtsoefening tussen de verplichte leerplanrealisatie en de noodzakelijke leer- en zorgbegeleiding. De draagkracht bij een aantal leraren wordt soms overschreden. De relatief hoge afwezigheidsgraad bij een aantal leraren vormt een permanent aandachtspunt.
- Niettegenstaande het leerlingenprofiel ontbreekt het aan een gecoördineerde aanpak van de leerbegeleiding op schoolniveau. Er zijn weinig formele afspraken, richtlijnen en procedures die een referentiekader vormen voor een kwaliteitsvolle preventieve en remediale leerbegeleiding. De verantwoordelijkheid voor de leerbegeleiding wordt vooral bij de vakleraren gelegd, die de leerbegeleiding met wisselende kwaliteit invullen. Ter ondersteuning van de leerlingenbegeleiding worden de klasgroepen wel bewust klein gehouden.
- De school verzamelt beperkt informatie over de beginsituatie van de instromende leerlingen in alle graden. De ingewonnen informatie m.b.t. geattesteerde leer- en ontwikkelingsstoornissen wordt systematisch geregistreerd in het leerlingenvolgsysteem en geven aanleiding tot het opstellen van handelingsplannen, die gecommuniceerd worden aan de leraren. Over andere leerproblemen of taalachterstand werden geen gegevens gevonden in het leerlingenvolgsysteem. De school kon hiervoor ook geen begeleidingsstrategie voorleggen.
- Op klasniveau wordt de preventieve leerbegeleiding vak- en leraarafhankelijk met wisselende kwaliteit ingevuld. Leraarafhankelijk zijn er initiatieven tot het gericht werken aan leren leren. De leerlijn opgenomen in de vakoverschrijdende eindtermen leren leren vormen echter niet het uitgangspunt om de leerbegeleiding uit te werken op klasniveau. De agenda wordt in het algemeen gebruikt als planningsinstrument maar er wordt niet altijd goed opgevolgd of de leerlingen hem wel degelijk invullen. Hoewel er voorbeelden van goede praktijk zijn, bieden het cursusmateriaal en de studiewijzers in heel wat vakken onvoldoende ondersteuning voor het leerproces. Leerlingennotities zijn soms slordig en ze worden niet altijd nagekeken op correctheid, zodat ze niet altijd
-

- een goede basis vormen voor het studeren. Leraren maken in de lessen doorgaans te weinig gebruik van visuele ondersteuning die de aanschouwelijkheid van de leerstof zou kunnen verhogen. Sommige vakgroepen en leraren investeren in activerende werkvormen. Velen blijven echter bij een leraargestuurde aanpak op basis van onderwijsleergesprekken waardoor kansen voor het motiveren van leerlingen door een krachtige leeromgeving en voor differentiëren terzijde worden gelaten. In beide graden worden in een aantal vakken afspraken gemaakt over het lesverloop en de verwachtingen en ook informatie gegeven over wat leerlingen moeten kennen en kunnen voor toetsen, proefwerken en andere opdrachten. Vakgerelateerde studietips worden doorgaans mondeling aangereikt in de lessen en soms ook schriftelijk.
- Globaal zijn er voldoende klassenraden (begeleidend en delibererend). De begeleidende klassenraden focussen echter eenzijdig op het gedrag en de inzet van leerlingen. Ze besteden weinig aandacht aan de bespreking van gegevens m.b.t. de studiemethode, het uitzetten van begeleidingstrajecten en formuleren van remediërvorstellen. De begeleidende klassenraden vervullen onvoldoende hun sleutelrol t.a.v. de leerbegeleiding.
- De remediëring is hoofdzakelijk een initiatief van de individuele leraar. Na toetsen en examens wordt meestal feedback gegeven. Tijdens de middagpauze, na of zelfs tijdens de reguliere lessen, leveren sommige leraren extra inspanningen om leerlingen met leerproblemen en/of inzichtelijke, vakinhoudelijke en taalproblemen te ondersteunen. Vele leraren laten het initiatief van de remediëring over aan de leerlingen en zien hierbij over het hoofd dat sommige leerlingen sterker moeten aangemoedigd worden om hun leerproces in handen te nemen.
- Aangezien hierover geen afspraken bestaan, wordt het leerlingenvolgsysteem nog niet systematisch benut voor de registratie van remediëringsacties en leervorderingen. Hierdoor kan het niet efficiënt worden ingezet bij de begeleidende en delibererende klassenraden en vormt het een onvoldoende gestoffeerde basis voor de besluitvorming over de attestering en advisering van leerlingen. Voorts kan het ook niet aangewend worden ter ondersteuning van de rapporteringspraktijk.
- De school heeft slechts beperkt aandacht gehad voor de ontwikkeling van haar leerbegeleiding. De beleidsmatige aansturing en opvolging blijft achterwege. Het ontbreken van een schoolbrede visie gerelateerd aan doelen en acties en verwachte resultaten heeft als gevolg dat ook de effecten niet in kaart kunnen gebracht worden. De doelen die in het kader van de GOK-werking 2008-2011 werden geformuleerd voor de leerbegeleiding werden niet opgenomen in de afsluitende zelfevaluatie van de school. Er werden weinig initiatieven genomen tot professionalisering. De reeds aanwezige deskundigheid en goede voorbeelden vormen nog te weinig een hefboom voor algemene kwaliteitsverbetering omdat er in de meeste vakgroepen en ook op schoolniveau geen traditie is van gerichte reflectie en multiplicatie. Het vormt een uitdaging voor de school om de leerbegeleiding doelgericht aan te pakken.

4.1.2 *Loopbaanbegeleiding*

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

- De school heeft geen visie uitgewerkt met betrekking tot de loopbaanbegeleiding. Ze benadrukt het belang van goed functionerende begeleidende en delibererende klassenraden als basis voor een kwaliteitsvolle loopbaanbegeleiding. De klassenraden nemen echter te weinig verantwoordelijkheid op voor de loopbaanbegeleiding. Door onvoldoende aansturing en opvolging vanuit het beleid is de, in de loop van het schooljaar, verzamelde informatie over de kennis, vaardigheden, algemene en vakgerichte attitudes, interesses, talenten en studievorderingen van de leerlingen, vaak te beperkt om de beslissingen m.b.t. de attestering te voeden en om een gepersonaliseerd oriënteringsadvies te kunnen formuleren (zie ook Leerbegeleiding en Evaluatiepraktijk). Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat er, bij clausuleringen op

het niveau van onderwijsvormen, geen geïndividualiseerde adviezen met het oog op een positieve en leerlinggerichte oriëntering worden geformuleerd, in tegenstelling tot wat de regelgeving verwacht.

- In de meeste studierichtingen van het tso en in de studierichting Kantoor van het bso worden heel wat C-attesten uitgereikt in de tweede graad. Heel wat leerlingen zitten het jaar over waardoor de schoolse achterstand toeneemt. Buiten het feit dat de delibererende klassenraad zijn oordeel soms baseert op invalide evaluatiegegevens (zie Evaluatiepraktijk), kan de vraag gesteld worden of de school voor de leerlingen van de tweede graad tso en bso Kantoor met een meer proactief deliberatiebeleid en prospectieve leerlingenoriëntering, een meer voorspoedige voortgang van de leerlingen door het secundair onderwijs kan ondersteunen
- Voor alle nieuwe leerlingen in het eerste jaar van de tweede graad, tracht de school zoveel mogelijk gegevens te verzamelen die besproken worden tijdens de eerste klassenraad (eind september) van het schooljaar. Voor leerlingen die tijdens het schooljaar instromen of van studierichting veranderen, kan de school geen begeleidingsstrategie voorleggen.
- De school ontplooit in samenwerking met de middenschool en het clb (Centrum voor Leerlingenbegeleiding) een aantal initiatieven om leerlingen en ouders te informeren over de studiekeuzemogelijkheden in de tweede en derde graad. Deze informatiemomenten worden apart voor het atheneum (algemeen secundair onderwijs) en het technisch atheneum (technisch secundair en beroepssecundair onderwijs) georganiseerd. Daarbij is de informatie telkens vooral op het eigen aanbod gericht en bestaat bovendien de kans dat de ouders en de leerlingen die niet aanwezig zijn op beide momenten minder of niet op de hoogte raken van het aanbod in de andere school en een onvolledig zicht krijgen op mogelijke vervolgrichtingen.
- Voor de studieoriëntering in het tweede leerjaar van de tweede en derde graad worden een aantal traditionele begeleidingsinitiatieven uitgewerkt o.a. ouder(info)avonden, SID-IN (studie-informatiedagen), uitnodigen van oud-leerlingen, CLB-toelichtingen, ... Binnen de studierichting Verzorging-voeding brengen de leerlingen van het tweede leerjaar van de tweede graad bezoeken aan stageplaatsen. De leerlingen van de tweede graad Basismechanica en Hout brengen, intern in de school, 'werkbezoeken' aan de afdelingen in de derde graad.
- De bso-leerlingen worden gestimuleerd om hun schoolloopbaan te voltooien in het Naamloos jaar van de derde graad. Nadat ze hun diploma secundair onderwijs hebben behaald, studeren een beperkt aantal leerlingen, vooral vanuit Kantoor en Verzorging, verder. Hun studieresultaten zijn weinig bemoedigend.
- Via een toelichting door de VDAB worden de laatstejaarsleerlingen op de hoogte gebracht van de aspecten rond werken. Leerlingen zijn overwegend tewerkgesteld in de sector waarvoor ze gestudeerd hebben of waarvoor ze werden opgeleid.
- De school verzamelt de gegevens van de studieresultaten in het vervolgonderwijs en de deelname op de arbeidsmarkt. Deze gegevens worden nog onvoldoende systematisch en cyclisch geanalyseerd met het oog op de evaluatie en de kwaliteitsbewaking van haar inspanningen betreffende loopbaanbegeleiding.

4.2 Evaluatie

4.2.1 *Evaluatiepraktijk*

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

- Ondanks de aanbevelingen in het vorig doorlichtingsverslag heeft de school nog geen werk gemaakt van een schoolbrede visie op evaluatie en van een veralgemeende, onderbouwde en valide evaluatiepraktijk. De vaststellingen zijn dan ook zeer gelijklopend met die van de vorige doorlichting in 2006.

- Over de inhoudelijke aspecten van de evaluatie zijn er nagenoeg geen afspraken. Een recente poging om binnen de vakgroepen evaluatiecriteria af te spreken was tot op heden weinig doeltreffend. Er zijn daarbij per vak een aantal algemene, richtinggevendende criteria opgesteld over bijvoorbeeld de procentuele verdeling tussen kennis, vaardigheden en attitudes. Maar in de praktijk is de toepassing ervan leraarafankelijk waardoor deze oefening zelden tot meer gelijkgerichtheid leidt. Bovendien bevorderen deze criteria de kwaliteit van de evaluatie slechts in geringe mate omdat ze te weinig gebaseerd zijn op een leerplangerichte visie en er geen aandacht gaat naar kenmerken van een kwaliteitsvolle evaluatie. Verder is er in de vakgroepen amper overleg over de evaluatie of over de toepassing van de afgesproken criteria. Op een enkele uitzondering na zijn deze criteria ook niet terug te vinden in de rapportering over studieresultaten. Er zijn een aantal vakken die permanent worden geëvalueerd, maar ook hiervoor is geen schoolbrede visie of pedagogisch-didactische onderbouwing uitgewerkt.
- De school heeft een beperkt referentiekader voor de organisatorische aspecten van de evaluatie zoals het aantal rapportperiodes, het aantal examenreeksen en de puntenverhouding dagelijks werk/examens. De school communiceert hierover in het schoolreglement.
- Op enkele individuele uitzonderingen na zijn er geen professionaliseringsinitiatieven m.b.t. evaluatie.
- Door een gebrek aan visie, aansturing, ondersteuning en overleg is de kwaliteit van de evaluatiepraktijk zeer heterogeen. In de meeste doorgelichte vakken werd een sterke kennis- en reproductiegerichte benadering en een te geringe validiteit vastgesteld. In een enkel geval hadden de leraren zelfs amper zicht op de leerprestaties van de leerlingen. Innovatieve evaluatievormen zijn vrijwel onbestaande. Er zijn ook enkele voorbeelden van vakken waar er wel evenwicht in de geëvalueerde beheersingsniveaus en een voldoende validiteit is. Gemeenschappelijk voor bijna alle onderzochte vakgroepen is het hergebruik van examenvragen. Dit brengt de betrouwbaarheid van de evaluatieresultaten in het gedrang.
- Ook de kwaliteit van de evaluatie van de stages en de geïntegreerde proeven is zeer heterogeen. Er is een goed praktijkvoorbeeld waarbij er in de stage competentie- en criteriumgericht wordt geëvalueerd, waar er in de GIP naast productevaluatie ook informatierijke procesevaluatie is en er vakkenintegrerend wordt gewerkt. Er zijn eveneens voorbeelden waarbij er onvoldoende transparantie is over het al dan niet bereiken van de stagedoelstellingen en waar er in de GIP te weinig procesevaluatie en onvoldoende vakkenintegratie is.
- De evaluatie wordt te weinig opgevat als ondersteuning van het leerproces. Hoewel er geïsoleerde individuele remediëringsinitiatieven zijn, gaat er in het algemeen zeer weinig aandacht naar het communiceren over of registeren van remediëringsinitiatieven op basis van evaluatieresultaten. Voorts kan ook de vraag gesteld worden of het gehanteerde evaluatiesysteem voor de algemene vakken op basis van twee examenreeksen per jaar en dagelijks werk bevorderend werkt voor de studiemotivatie van de leerlingen in het bso.
- De school beschikt over enkele cijfermatige deliberatiecriteria maar verder zijn de afspraken over de studiebekrachtiging vaag. De verhouding dagelijks werk-proefwerken is 50-50 in de tweede en 40-60 in de derde graad. Er wordt niet gedifferentieerd per onderwijsvorm. Over leerlingen die voor één of meer vakken geen 50% behalen, wordt gedelibereerd. Het gewicht van de stage en de GIP in de studiebekrachtiging is niet eenduidig. Uit een analyse van de attesteringsgegevens ten opzichte van de evaluatieresultaten blijkt dat de eindbeslissing nogal eens verschilt naargelang de samenstelling van de delibererende klassenraad. De beslissingen zijn ook weinig gebaseerd op concrete vakgebonden informatie vanuit de begeleidende klassenraad.
- In deze context waar voor een aantal vakken de leerbegeleiding niet optimaal (zie Leerbegeleiding) en de evaluatiepraktijk niet valide zijn en waar de deliberatiepraktijk

niet eenduidig is, baart het attesteringsbeeld van de school zorgen. Er worden in de meeste studierichtingen van het tso en het bso vooral in de tweede graad heel wat C-attesten uitgereikt. Vraag is of deze leerlingen wel degelijk werden geattesteerd en georiënteerd op basis van hun reële mogelijkheden.

- Het aantal leerlingen dat niet geattesteerd wordt in juni, maar bijkomende proeven moet afleggen, is aanzienlijk. Niet zelden wordt een 'onvoldoende op jaarbasis' als reden aangehaald. De toepassing hiervan is binnen de vakken en over de vakken heen niet consequent. Maar het toekennen van 'herexamens' is vooral een inbreuk tegen de regelgeving. Dat is ook het geval voor de in de school gangbare praktijk om vakantietaken op te nemen in de evaluatie van de leerling tijdens het volgende schooljaar.
- De school verzamelt attesteringsgegevens maar heeft deze nog niet geanalyseerd en aangewend als instrument voor reflectie over de evaluatie- en deliberatiepraktijk. In het algemeen ontbreekt het aan kwaliteitszorg op het vlak van evaluatie, zowel op vakgroep- als op schoolniveau. Evenmin worden voorbeelden van goede praktijk aangewend voor interne deskundigheidsbevordering. Hierdoor is er amper evolutie in de evaluatiepraktijk van de school en worden evaluatiegegevens zelden gebruikt voor het bijsturen van het eigen onderwijskundig handelen.

Inbreuken tegen de regelgeving:

- Uitgestelde beslissingen hanteren conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.37, §2. en SO 64, 8.1.2.
- Vakantietaken hanteren conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.5, §5 en art. 37 en SO 64, 8.1.2., 2°.

4.2.2 *Rapporteringspraktijk*

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

- De school heeft geen duidelijke visie op rapportering. Wel zijn er een aantal afspraken m.b.t. een "redelijk" aantal toetsen om het rapportcijfer te bepalen en m.b.t. rapportcommentaren. De opvolging van deze afspraken is leraarafhankelijk.
- Er zijn drie rapporten voor dagelijks werk en twee voor proefwerken. De rapporten vermelden per vak het puntentotaal en het klasgemiddelde. Deze punten worden bijna nooit verfijnd naar verschillende leerplancomponenten of vakonderdelen. Leraarafhankelijk is er vakcommentaar en soms een toelichting door de klassenraad. De vakcommentaren bieden weinig meerwaarde ten opzichte van de waardering die al uit de cijfers blijkt: ze zijn vooral vaststellend, soms aanmoedigend en sporen de leerlingen dikwijls aan tot meer inzet. Voorstellen tot remediëring komen bijna nooit voor. Remediëringsinitiatieven worden ook niet in het leerlingenvolgsysteem geregistreerd.
- De school besteedt bij de rapportering over dagelijks werk aandacht aan het rapporteren over attitudes maar is daarin weinig transparant. Zo is er een apart cijfer 'Opvoeding' op het rapport maar de criteria die dit cijfer bepalen zijn niet duidelijk. Het is vooral een instrument om gedrag te bestraffen of te belonen. Verder worden ook attitudes verrekend in de vakcijfers volgens een per vak afgesproken aandeel. De invulling hiervan is leraarafhankelijk. Ook voor deze attitudecijfers zijn er geen criteria: dikwijls gaat het om 'in orde zijn', slechts occasioneel over vakattitudes.
- De rapportering over de stages en de GIP is equivalent aan de evaluatie ervan: de transparantie en de informatiewaarde in het leertraject verschilt naargelang van de studierichting van kwaliteitsvol tot ondermaats.
- De leerlingenagenda wordt beperkt gebruikt om met ouders te communiceren over studieresultaten. Remediëringsinitiatieven komen er bijna nooit in voor. De studieresultaten worden met de ouders vooral besproken op oudercontactmomenten

die na de rapportperiodes worden georganiseerd. Bij ernstige moeilijkheden worden ouders uitgenodigd voor een gesprek.

- Wat de studiesanctionering betreft, is er een gebrek aan transparantie en gerichte feedback. De notulen van de delibererende klassenraden zijn niet erg nauwkeurig noch overzichtelijk door een versnippering van de informatie. Voor de motivering van de B- en C-attesten maakt de school gebruik van door de scholengroep ontwikkelde standaardzinnen die soms tekorten globaal situeren binnen de vakken van de basisvorming of het specifieke gedeelte en die de verantwoordelijkheid voor de studieresultaten eenzijdig bij de leerlingen leggen door te refereren aan inzet, studiehouding, afwezigheden, enz. Voor de tekorten wordt verwezen naar de rapporten. Er is geen geïndividualiseerde onderbouwing en de acties die de begeleidende klassenraad in de loop van het schooljaar ten aanzien van de leerling heeft ondernomen worden niet vermeld. Dit is het rechtstreeks gevolg van de beperkte begeleidingsgegevens waarover de school beschikt.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het leiderschap is vooral gericht op de dagelijkse aansturing van de schoolorganisatie en het faciliteren van de werking. Ook het representeren van de school in overkoepelende organisatiestructuren op campus-, scholengemeenschap- en scholengroepniveau en het functioneren als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen, worden opgevat als belangrijke aspecten van de directiefunctie. Op beleidsvlak ontbreekt het algemeen aan een voldoende cyclische sturing (plannen, uitvoeren, evalueren en bijsturen). De gevoerde acties worden gekenmerkt door een sterk ad hoc karakter en missen hierdoor aan samenhang en slagkracht. Recent werden wel een beperkt aantal zinvolle initiatieven genomen bijv. op vlak van de aanvangsbegeleiding voor nieuwe leraren en het talenbeleid. In het ondersteunen en stimuleren van de onderwijskwaliteit en onderwijsontwikkelingen op basis van participatieve besluitvorming ligt nog een belangrijke groeimarge. De onderwijskundige processen worden beperkt opgevolgd door de schoolleiding via functioneringsgesprekken en klasbezoeken bij de nieuwe leraren.
- Het KTA deelt de campus met de middenschool en het Koninklijk Atheneum. Op infrastructureel en financieel vlak worden heel wat afspraken gemaakt. Het financieel en logistiek beleid ligt gedeeltelijk in handen van de scholengroep. De school heeft te kampen met problemen voor alle aspecten van het welzijn en slaagt er niet helemaal in om de didactische uitrusting te onderhouden en aan te vullen. Het onderwijskundig beleid behoort veeleer tot de autonomie van de respectieve directies. De doorlichting heeft uitgewezen dat de scholen hier kansen laten liggen om een gezamenlijke visie en aanpak uit te werken met het oog op een meer leerlinggerichte benadering van het leerproces en de schoolloopbaan.
- Met haar adagio 'Samen school maken' profileert de school zich als een leerlinggerichte school met aandacht voor de geïntegreerde ontwikkeling van inhoudelijke en attitudinale vaardigheden die een vlotte instroom op de arbeidsmarkt en in het hoger onderwijs moet toelaten. Ze ent haar visie op het Pedagogische project van het GO! en concretiseert ze in het schoolreglement, een informatiebrochure voor ouders en leerlingen, een vademecum voor leraren en het GOK-beleidsplan. Verder beschikt ze over visieteksten en afsprakennota's m.b.t. een aantal specifieke aspecten van de schoolwerking. Voor een aantal essentiële aspecten van de werking zoals de schoolloopbaanbegeleiding en de leerbegeleiding werd echter nog geen schoolbrede visie ontwikkeld. Verwachte effecten worden doorgaans nog niet opgenomen in de beleidsdocumenten. Het geheel aan documenten mist samenhang en een aantal visieteksten werden niet voldoende vertaald naar de schoolspecifieke context en cultuur noch duidelijk gecommuniceerd aan het schoolteam. Op een paar uitzonderingen na, werden de leraren niet betrokken bij hun uitwerking. Als gevolg hiervan komt de schoolvisie niet echt tot leven en typeert de school zich door een gebrek aan gezamenlijke doelgerichtheid en door een onderwijspraktijk waarvan de aanwezige goede aspecten vooral de verdienste zijn van individuele leraren en vakgroepen.
- Niettegenstaande het profiel van de leerlingen heeft de school nog geen schoolbreed gecoördineerd talenbeleid uitgewerkt. Dit schooljaar zijn de eerste stappen gezet om het talenbeleid participatief uit te bouwen. Via een enquête bij de leraren heeft men de noden van de leerlingen in kaart gebracht. Er werd een werkgroep samengesteld, waarvan de leden deelnemen aan een nascholingstraject op campusniveau.
- De directie overlegt regelmatig met het schoolbestuur, de overige directies van de campus en van de scholengemeenschap en streeft hierbij naar een constructieve samenwerking. Schoolintern voltrekt het besluitvormingsproces zich doorgaans top-

down, al tracht de directeur een opendeurpolitiek te voeren. De schoolraad en het basisoverlegcomité fungeren op campusniveau. Het is niet duidelijk hoe de inspraak van het personeel in deze organen wordt gewaarborgd. Er is geen pedagogische raad. De oprichting van deze raad wordt niet gestimuleerd door de schoolleiding maar anderzijds vraagt het schoolteam er ook niet naar. De oprichting van een leerlingenraad en een ouderraad komt voorlopig ook niet van de grond. Doordat alle beschikbare uren (urenleraar, GOK en taak en functiedifferentiatie) worden geïnvesteerd in lestijden, komt de coördinatiefunctie hoofdzakelijk in handen van de directeur te liggen die het initiatief neemt voor bijna alle aspecten van de werking. Het onderwijskundig overleg verloopt vooral informeel en formeel via de vakgroepwerking en ad hoc werkgroepen. Recent werden enkele initiatieven genomen om de inspraak van het schoolteam te organiseren via enquêtes (paasexamens en talenbeleid). Tijdens de doorlichting werden signalen opgevangen dat een aantal leraren geen gevoel van mede-eigenaarschap heeft t.a.v. het schoolproject. Hierdoor is er geen stevig draagvlak voor het implementeren van complexe onderwijskundige veranderingen.

- De school heeft nog geen traditie van interne kwaliteitszorg. Wel zijn er een aantal losstaande initiatieven qua gegevensverzameling maar deze worden slechts beperkt geanalyseerd en aangewend om de werking te verbeteren. De vakgroepen worden weinig aangestuurd en opgevolgd waardoor de kwaliteit van het overleg en de leerplanrealisatie vakafhankelijk is. Recent zijn er enkele initiatieven om gegevens te verzamelen over de studieresultaten van de leerlingen op school en in het vervolgonderwijs en de integratiemogelijkheden op de arbeidsmarkt. Ze worden echter nog te weinig als basis gebruikt om de onderwijs- en evaluatiepraktijk grondig bij te sturen. Naar aanleiding van de vorige doorlichting werden de aanvangsbegeleiding en het beleid rond de GIP en de stages aangepakt. Dit heeft tot een aantal positieve bijstellingen geleid.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De toegang tot de school voor alle leerlingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De begeleiding van de leerlingenstages in de studierichting Verzorging.
- De inzet van een aantal personeelsleden.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De materiële uitrusting voor een aantal vakken.
- De ICT-infrastructuur.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De structurele uitwerking en implementatie van de preventieve en remediale leerbegeleiding.
- De evaluatie- en deliberatiepraktijk.
- De studieoriëntering en loopbaanbegeleiding.
- De rapporteringspraktijk.
- Het onderwijsaanbod in functie van de draagkracht van de school.
- De deskundigheidsbevordering met het oog op het bereik van de leerplandoelen, de leerplangerichtheid van de evaluatie en een aangepaste leerbegeleiding.
- De interne kwaliteitszorg op vakniveau.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het ontwikkelen van een schoolspecifieke en gedragen visie.
- De uitbouw en implementatie van het talenbeleid.
- De participatieve besluitvorming.
- De aansturing, ondersteuning en opvolging van de onderwijskundige processen, de vakgroepen en de leraren.
- De uitbouw van de interne kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De realisatie van de leerplandoelen voor Frans in de basisvorming en het specifiek gedeelte van de studierichting Kantoor in de tweede graad bso.
- De realisatie van de leerplandoelen voor Frans in de basisvorming van de studierichtingen Basismechnica en Hout in de tweede graad bso.

- De realisatie van de leerplandoelen voor Frans in de basisvorming van de studierichting Sociale en Technische vorming in de derde graad tso.
- De realisatie van de leerplandoelen voor het specifieke gedeelte van de studierichting Basismechanica in de tweede graad van het bso.
- De realisatie van de leerplandoelen voor het specifiek gedeelte van de studierichting Centrale verwarming en sanitaire installaties en voor de module Sanitair in het Naamloos leerjaar in de derde graad bso.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor toegepaste economie en de uitrusting van vaklokalen voor kantoortechnieken en verkoop in het specifiek gedeelte van de studierichting Kantoor in de tweede graad bso.

Wat betreft de regelgeving:

- Uitgestelde beslissingen hanteren conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.37, §2 en SO 64 8.1.2.
- Vakantietaken hanteren conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.5, §5 en art. 37 en SO 64, 8.1.2., 2°.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 BSO Kantoor	AV Frans	AV Frans TV Toegepaste economie
Graad 2 BSO Hout	AV Frans	
Graad 2 BSO Basismechanica	AV Frans	PV Praktijk en TV autotechn./carr. PV Praktijk en TV carr./autotechn. PV Praktijk en TV mech./elektromech. PV Praktijk lassen-constr./mech./elektromech. PV Praktijk elektric./elektromech./elektron. PV Praktijk en TV sanitair/centr. verwarming/elektromech.
Graad 3 BSO Naamloos leerjaar		TV Sanitair PV Praktijk sanitair PV Stage sanitair
Graad 3 BSO Centrale verwarming en san. installaties		TV Sanitair/centrale verwarming PV Praktijk/stages sanitair/centrale verwarming TV Elektriciteit/elektronica/centrale verwarming/sanitair
Graad 3 TSO Elektromechanica	AV Frans	
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen	AV Frans	

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 juni 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geredieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Vinciane Vanderheyde

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: Gilbert Vranken